

Από τις εκθέσεις του Μάρτη

Από τις σαράντα πέντε περίπου εκθέσεις του Μάρτη είδα-τις 23. Εσχώρισα τις εξής:

1. Μανώλης Ζαχαριουδάκης, Γκαλερί 3 ως 11.3.

Δεύτερη ατομική του —έχει μετάρσει σε αρκετές ομαδικές. Ούτε αυτοδίδακτος, ούτε αφελής, ο Ζ. (γ. 1958) δικαιολογεί το παιδικό κάπως «πριμιτιβισμό» της δουλειάς του ντύνοντάς τον γύρω από προσωπικά παραμύθια της μιας εικόνας. Άλλος θα έκανε κινούμενα σχέδια. Σκεφτόμενος και την περίπτωση Σαγκάλ αναρωτιέμαι πόσο ακόμα μπορεί να μείνει γνήσια αυτή η «παιδικότητα»;

2. Λοΐκος Σεργίου, Γκαλερί Αθηνών, ως 25.3.

Τρίτη ατομική του ταλαντούχου Κύπριου (γ. 1951) στην Αθήνα. Τρεις εκθέσεις - τρεις διαθέ-

σης. Χρειάζεται ο Σεργίου μια εμπειρία συνταραχτική για να «δέσει» πάλι η ζωγραφική του.

3. Γεράσιμος Σκλάβος, Γκαλερί Σκουφά 4, ως 16.4.

Πάντα βλέπω έργα του Σκλάβου (1927-1967) και γνώριμα ακόμα, σα να ήταν πρώτη φορά. Ο πλούτος και η πληρότητα της φόρμας του, ως και στις σπουδαστικές του δοκιμές, είναι εκπληκτική. Κρίμα που το πέρασμά του από την ελληνική γλυπτική υπήρξε τόσο βραχύ, αφού ο ίδιος έζησε εδώ μόνο ως τα 25 του, και το ώριμο έργο του είναι σκορπισμένο στο εξωτερικό, κυρίως στη Γαλλία.

4. Χρύσα, Γκαλερί Ζουμπουλάκη, ως 15.4.

Η Χρύσα (Βαρδέα, γ. 1933 στην Ελλάδα) βρίσκεται ψηλά στον αστερισμό της σύγχρονης αμερι-

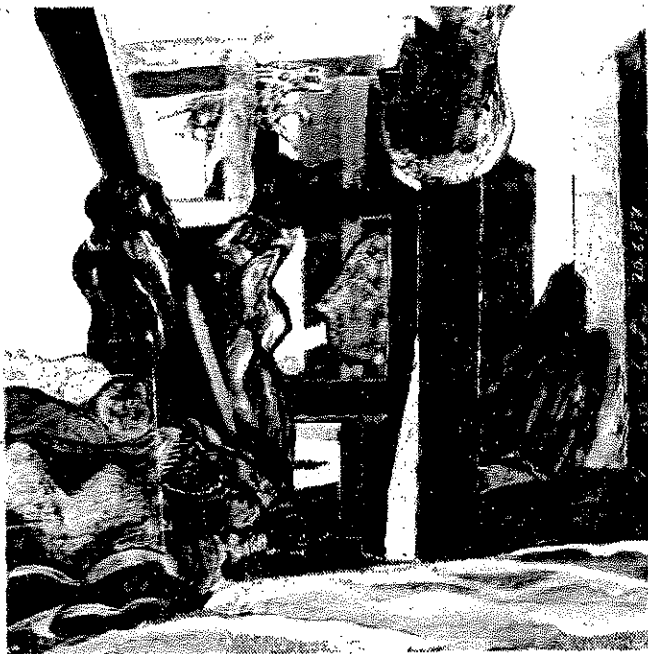
ΑΝΤΙ
 ΤΕΛΟΣ 370 / Κριτική Β.
 Α. Παριζιάνη 8.4.88.

και στήριγμα, σαν το ανάγλυφο, αν επιμένουμε να κατατάσσουμε τη δουλειά αυτή στην γλυπτική.

Μετά από πολύχρονη απουσία από το εκθεσιακό προσκήνιο (δεκάχρονη από την Αθήνα) η Χρύσα παρουσιάζει τώρα μελέτες και σχέδια για ορισμένα μεγάλα «γλυπτά» της από το 1962 κι έπειτα, ήδη εκτελεσμένα, καθαρά δισδιάστατα σε ακουαρέλα, γκουάς, παστέλ και σινική που στέκονται αυθύπαρκτα σαν ζωγραφική. Η ίδια γράφει στον κατάλογο: «Τις πιο πολλές φορές συλλαμβάνω τα έργα σαν σχέδια σε χαρτί, μαυρόασπρα ή με χρώμα. Από αυτά θα βγουν είτε μεγάλα γλυπτά είτε ζωγραφική». Μερικά είναι σχέδια δουλειάς που έχουν σημειωμένες ακόμα και ενδείξεις για τα δευτερόλεπτα λειτουργίας των διάφορων σωλήνων του «νέον». Δείχνουν καλλιτεχνι-

τα λέει ακρυλικά αλλά απομιμούνται αρκετά πειστικά την τέμπερα, μοιάζουν ακριβείς απεικονίσεις ονειρικών σκηνών και τοπίων, των οποίων η ποίηση επιτείνεται από τις λεζάντες του. Η δουλειά του Α. μαρτυρεί πλατεία εικαστική και λογοτεχνική παιδείωση που καλύπτει εκλεκτικά τους ελληνιστικούς, τους μεταβυζαντινούς χρόνους, τις δυτικές μικρογραφίες του Μεσαίωνα, ενώ περιέχει συγχρόνως τσιτάτα από τον Ντέλλα Φραντσέσκα ή τον ντε Κίρικο, τους οποίους τιμά άλλωστε έναν από τους πίνακές του. Μερικοί θα την έλεγαν «μεταμοντέρνα» εγώ λίγο πιο περιφραστικά: μεταφυσική μικροζωγραφική γεμάτη ποίηση.

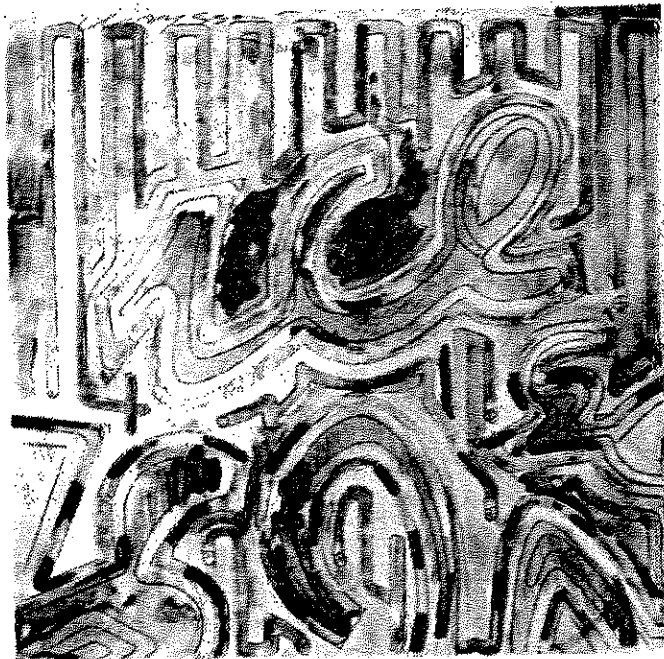
Ο χώρος δεν με παίρνει για να αναφερθώ σε μερικές άλλες αξιό-

Αλέκος Λεβίδης.

σεις: η πρώτη από τα δεινά του πολέμου του '74 στο νησί του η δεύτερη — η ανάπαυση του πολεμιστή — τα ερωτικά ή τρωϊνή - η χαρά της ζωής. Όλοι οι πίνακες ζωγραφισμένοι με μπρίο, μια κι έξω — δίχως ξαναπεράσματα και διορθώσεις. Όταν η εικόνα είναι συγκεκριμένη, ο πληγωμένος πολεμιστής, η ερωτική «συννομία», το σχέδιο έχει δύναμη, το χρώμα ακολουθεί — όταν το θέμα είναι αφηρημένο, όπως εδώ — «φως, χρώμα, νερό» το σχέδιο διαλύεται σε χρωματικές κηλίδες, ασύνδετες ευχαρίστες στα πρόθυρα της διακόμης-

κάνικης τέχνης. Το όνομά της ταυτίζεται σχεδόν αποκλειστικά με τη χρήση του «νέον» σε μεγάλα γλυπτά που κοσμούν σήματα τα σημαντικότερα μουσεία Αμερικής και Ευρώπης. Μάλλον «κατασκευαστής» παρά γλύπτρια αφού αξιοποιεί ένα μεταπολεμικό απόκτημα του τεχνολογικού μας πολιτισμού, το υλικό «νέον», για να προσθέσει μετουσιώνοντάς το, σημαντικά έργα τέχνης στην παγκόσμια εικαστική κληρονομιά. Το υλικό αυτό, οι φθορίζοντες σωλήνες, επιβάλλουν χειρισμό γραμμικό που χρειάζεται συνήθως μία επιφάνεια για φόντο

Χρύσα.

δα που το όραμά της την ωθεί, πέρα από τη ζωγραφική προς την κατάκτηση του χώρου. Οι φθορίζοντες σωλήνες ίσως να μην τον καταλαμβάνουν τόσο όσο λειτουργούν και χρωματικά σε μεγάλες τρισδιάστατες συνθέσεις.

5. Αλέκος Λεβίδης «Εικονογραφίες 80-88», Γκαλερί 3 ως 14.4.

Ο Λεβίδης (γ. 1944) παρουσιάζει δουλειά 6 χρόνων ουσιαστικά αφού 9 από τα 30 περίπου έργα τα έχει δείξει στην προηγούμενη ατομική του το 1982. Μικροί τετράγωνοι πίνακες (35×35) σε χαρτί ή σε ξύλο, με χρώματα που

λογες ή ενδιαφέρουσες εκθέσεις που άνοιξαν τον Μάρτη αλλά συνεχίζονται πέρα από τα μέσα Απριλίου όπως του χαρακτή Γιώργου Οικονομίδη (Νέες Μορφές ως 16.4), του γλύπτη Φανακίδη (Γλαερύ Α.Δ. ως 7.5) και των ζωγράφων Σταύρου Ιωάννου (Τιτάνιου, ως 23.4) και Π. Χαραλάμπους (Άρτιο ως 30.4).

30.3.88

Αλέξανδρος Ξυδής

* Κι ας είναι άλλος Αμερικανός, χρονολογικά ο «πρώτος διδάξας», ο Στήβεν Αντωνάκος, επίσης γεννημένος (1926) στην Ελλάδα.